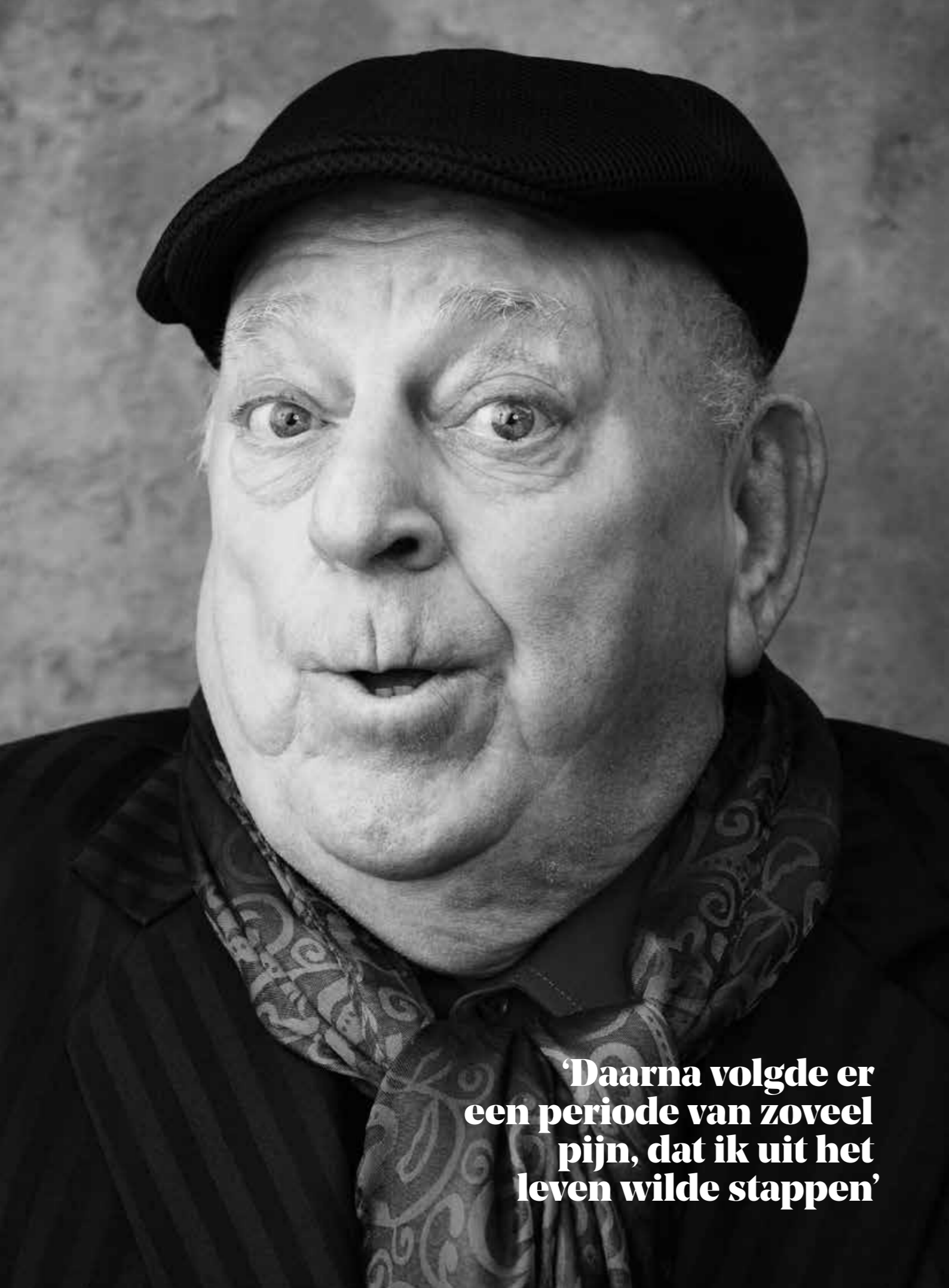

Altijd blijven lachen, roept hij als Bassie, vooral veel huilen deed hij de afgelopen maanden als Bas van Toor. Nadat hij tijdens een vakantie in Italië plotse-ling onwel werd, stapelden de ziektes zich in razend tempo op en belandde de 81-jarige clown zelfs in kritieke toestand in het ziekenhuis. 'Vier dagen lang hebben mijn vrouw en dochter zich voorbereid op mijn overlijden.'

TEKST FRANK WAALS
FOTOGRAFIE CORNÉ VAN DER STELT

'Eigenlijk ben ik al hartstikke dood'

'Daarna volgde er een periode van zoveel pijn, dat ik uit het leven wilde stappen'

H

Het had niet veel gebeeld of ik had onlangs je overlijdensbericht geschreven.

'Dat stellen we nog even een paar jaar uit. Maar voor als het zover is, heb ik alvast de tekst voor je: "Bas was iemand die generaties heeft laten lachen zoals Charlie Chaplin, zijn grote voorbeeld, dat in zijn tijd ook deed. Bas heeft altijd hard gewerkt en nooit gezeurd dat iets te hard of te moeilijk was. Als je iets wilt bereiken in het leven dan moet je er zelf voor knokken." Dat is hoe de mensen mij mogen herinneren. Het is toch prachtig dat, wanneer ik straks al tien jaar in mijn kist lig, mensen nog steeds kunnen kijken naar de oude *Bassie & Adriaan*-series? Ik prijs me daar gelukkig mee en ik ben er dankbaar voor.'

Hoe ingewikkeld was je ziekte?

'De ellende begon ruim een jaar geleden toen ik me niet zo lekker voelde en ineens last kreeg van dikke worstenvingers. Zelfs zo erg dat ik al mijn ringen, waaronder ook mijn trouwring, heb los moeten laten knippen. Daarnaast begon ik steeds meer te hoesten, maar de dokter deed dat af als een longontsteking, te verhelpen met een prednisonkuur. Ik besloot daarom gewoon met mijn vrouw Coby en dochter Liesbeth op onze geplande vakantie naar Toscane te gaan. Onderweg daarnaartoe was ik echter ontzettend moe en lag ik regelmatig achterin de auto te slapen. Kort daarna ging het ineens faliekant mis.'

Had je die vakantie dan niet beter uit kunnen stellen?

'De Italië-reis hebben we gewoon af kunnen maken, maar bij thuiskomst schrok Coby zich een hoedje toen ze plotseling de helft van mijn gezicht in zag zakken. Eén oog en mondhoek hingen ineens centimeters lager en ze dacht dat ik een beroerte kreeg. Het bleek echter Bellse parese, een aangezichtsverlamming, te zijn. Ik

kreeg wederom een prednisonkuur voorgeschreven, waarna ik vijf dagen later ook nog eens werd getraakteerd op een antibioticakuur vanwege een urineweginfectie met daarbovenop gordelroos. Na altijd gezond te zijn geweest, reeg ik nu ineens alles tegelijk op mijn bordje. Na elke plasbeurt druppelde er nog wat na in m'n onderbroek dus ik stonk een uur in de wind. Vreselijk, want ik heb een hekel aan oude mannetjes die ruiken. Ik ben dan ook gek op allerlei lekkere luchtjes en aftershave.'

Met al deze aandoeningen was het een kwestie van tijd tot het volgende ongemak zich aandiende?

'Dat duurde inderdaad niet lang. Vier dagen na het ontstaan van de verlamming besloot mijn eigen immuunsysteem me van binnenuit aan te vallen. Het kon geen onderscheid meer maken tussen goede en kwade cellen en het tastte mijn zenuwen aan. Deze bestaan uit twee draden, een binnenste draad met daaromheen een tweede draad gewikkeld als een soort beschermmantel. Omdat deze echter werd afgebroken, kwamen mijn zenuwen bloot te liggen en had ik het gevoel alsof beestjes mij van binnenuit opraten. Iets waar men pas veel te laat achter is gekomen.'

Waarom te laat?

'Eerder die week had ik al in het ziekenhuis moeten liggen, maar de ambulancebroeders namen me niet mee. Ik werd eens 's nachts wakker omdat ik naar het toilet moest en dus vroeg ik Coby mij te helpen. Hand op de schouders en schuifelen door de kamer. "Samen gaan wij naar het schijfthuis," zongen we. Totdat ik halverwege in elkaar zakte en haar meetrok naar de grond. Daar lagen we dan, middenin de nacht tussen het bed en de kast. Via de deken lukte het me de telefoon naar me toe te trekken en 112 te bellen, maar uiteindelijk heeft men mij gewoon terug in bed gelegd. Pas toen mijn vaste fysiotherapeut me een aantal dagen later bezocht, adviseerde hij alsnog het ziekenhuis te alarmeren. Hij kent me al meer dan twintig jaar en zag direct dat het foute boel was. Zelf krijg ik nu langzaam weer stukjes terug uit deze periode want door de pijn van toen heb ik lang een gat van zes weken in mijn geheugen gehad. Ik beleefde alles als in een roes.'

Hoe ziek ben je nu eigenlijk geweest?

'Tot op het punt dat Coby en Liesbeth zich serieus hebben voorbereid op het einde. Vier dagen lang hielden ze er rekening mee, of beter >

NIEUWE REVU ONTMOET BAS VAN TOOR

Waar? Bij Bas thuis in Vlaardingen.
Wanneer? Begin januari. Bas woont tegenwoordig in zijn oude kantoor dat is aangepast aan zijn fysiek. **Nog iets genuttigd?** Zijn dochter Liesbeth zet thee en warme chocolademelk met slagroom, z'n vrouw Coby haalt gehaktballetjes en broodjes krokot bij de snackbar om de hoek. 'Eet op, daar groei je van!' We komen niets tekort.

'Afgelopen zomer trok ik er het liefst de stekker uit. Zo'n pijn had ik, alsof ik in een kokende frituurpan lag'

gezegd gingen ze ervan uit dat ik elk moment mijn laatste adem uit zou kunnen blazen. Ik ben nooit een doemdenker voor de toekomst geweest, maar afgelopen zomer trok ik er ook zelf het liefst de stekker uit. Zo'n pijn had ik, alsof ik in een kokende frituurpan lag. In het ziekenhuis kreeg ik eerst een lumbaalpunctie, oftewel een ruggenprik, maar omdat de naald niet direct goed was of op de verkeerde plek kwam te zitten, zijn ze wel een half uur bezig geweest dat karwei te klaren. Coby hield mijn hand vast en ik kon wel janken en vloeken, maar besloot toch maar moppen te gaan tappen. Dat is immers ook een ontlading en gek genoeg sleepte dat me er doorheen. Toch volgde daarna een periode van zoveel pijn, dat ik uit het leven wilde stappen. Iets wat ook kon, omdat Coby en ik al jaren geleden met elkaar hebben afgesproken bij ondraaglijk lijden euthanasie te zullen plegen. Ik heb dat eens gezien bij een kennis, je krijgt een injectie en een paar minuten later ben je weg.'

En toch zit je hier nog voor me...

'Allemaal dankzij een helder moment, wederom middenin de nacht, op de wc van mijn ziekenhuiskamer. Alle patiënten sliepen, het was doodstil, en ik zat voor de spiegel letterlijk mezelf uit te schelden. "Vuile klere-klootzak die je bent! Zestig jaar geleden breng je het hoofd van je meisje op hol en nu laat je haar achter met een zak geld en een huis, maar ook met een kast vol verdriet. Waar ben je nu helemaal mee bezig?" Op dat moment realiseerde ik me dat ik ervoor moest knokken en gek genoeg is de pijn toen beetje bij beetje weggetrokken. Van boven naar beneden, alleen in mijn voeten voel ik het nu nog. Eigenlijk ben ik dus al hartstikke dood, maar ik heb zelf besloten dat het toch niet zo is.'

Paul van Gorcum (de Baron) en zijn vrouw hebben besloten er samen uit te stappen als dat nodig mocht zijn. En dat terwijl hij ziek is en zijn vrouw kerngezond.

'Wat is dat voor gekkigheid? Dat kun je toch niet van je vrouw verlangen? Alsof de farao dood is en z'n vrouw met hem begraven wordt. Ook al kies je er zelf voor, je hebt je vrouw getrouwd, toch niet gekocht? Dat is het toppunt van egoïsme.'

Wat wil je trouwens zelf: begraven of cremen?

'Begraven. Ik heb een hekel aan branden en leef liever voort in de harten van mensen. Of nog beter: zet mij maar op en kom elke week bij mij thuis een feestje vieren, haha.'

Je broer Aad zal ook wel opgelucht zijn dat je er weer bovenop gekomen bent.

'Aad kwam er pas achter dat ik iets mankeerde toen ik al in het ziekenhuis lag. Ook toen hij ooit ernstig ziek was, kreeg ik dat pas laat te horen. We zijn dan wel familie en hebben jarenlang samengewerkt, maar we vallen elkaar niet zo snel lastig met privé-problemen. We zien elkaar nu een stuk minder omdat we geen duo meer vormen, maar als hij er is dan hebben we het nog altijd beregezellig. Laatst kwam hij langs met een complete rijsttafel. Op mijn verzoek overigens, omdat we in een restaurant nogal eens aangestaard kunnen worden. Ik kies dan liever voor een wat intieme sfeer, terwijl Aad het totaal geen probleem vindt om nog steeds voortdurend met mensen op de foto te gaan. Ik ook niet, maar hij doet het ook bij zijn huis in Spanje waar nog steeds de godganse dag Hollanders bij hem aanbellen. Mijn broer is supergastvrij en dankbaar voor het feit dat hij daar nu een mooie villa met zwembad heeft. Dat heeft hij immers toch te danken aan onze fans waardoor we altijd goed onze boterham hebben kunnen verdienen.'

Die boterham werd trouwens niet alleen door tv-series belegd, toch?

'Laten we de Bassieworst inderdaad niet vergeten, haha. Ik heb thuis zelfs een award staan voor 100.000 kilo verkochte worst. Welke clown kan dat nu zeggen? Ook hebben we tien jaar lang met ons gezicht op kaakjes van Bolletje gestaan en kwam er zodoende geld binnen zonder dat we er verder ook maar iets voor hoefden te doen. We hebben werkelijk een godsvermogen verdiend aan dat soort dingen, al zorgden we er wel altijd voor dat we de worst en koekjes vooraf proefden. Met rotzooi wilden we natuurlijk niets te maken hebben.'

Je hebt ook drie commercials gemaakt...

'Dat waren reclames waarvoor ik werd gevraagd dankzij de status die ik eigenhandig als acrobaat en clown had opgebouwd dus daar ben ik dan wel trots op. Een jaar of twaalf geleden dook er echter ook een imitator van mij op die als een soort namaak-Bassie de vreselijkste dingen riep op de radio. Dingen waar mensen mij vervolgens op aanspraken omdat ze dachten dat ik dat was. Het bleek een medewerker van Robert Jensen te zijn: programmamaker Frank Evenblij. Wat een enorme lul is dat, zeg! Voor het plaatje heb- ➤

‘Paul de Leeuw behandelde mij als een soort tweede Adje. Ik stond voor lul en dat deerde hem niks.’

ben we het in de talkshow van Robert op televisie met elkaar uitgesproken, maar na afloop heb ik hem achter de schermen nog even naar de strot gegrepen. “Nog één keer een vuil woord op de radio en ik druk door. Knoop dat goed in je oren,” vertelde ik hem. Het is toch van de zotte dat ouders van jonge kinderen door mensen zoals Frank gaan denken dat ik een asociale clown ben? Ik zag de angst in zijn ogen en hij heeft uiteindelijk eieren voor zijn geld gekozen. Van de imitatie-Bassie is nooit meer iets vernomen.’

Je bent wel recht voor z’n raap.

‘Dat ben ik altijd al geweest. Zowel in gevallen dat ik voor mezelf moet opkomen als wanneer

het een dolletje met goede vrienden betreft. Gerard Cox kwam ik bijvoorbeeld eens tegen met zijn nieuwe vriendin, een negerin. “Hé Gerard, ben je in de rouw?” riep ik. Beiden lagen dubbel van het lachen, maar dat komt omdat ik weet dat ze het kunnen hebben en omdat ik niets tegen donkere mensen heb. Alleen dan kun je je zoiets permitteren. Sterker nog, bij het circus had ik vroeger veel Surinamers en Kaapverdianen in dienst en dat waren echt moordgasten. Op een dag stond een van hen eens met tranen in zijn ogen achter de tent omdat een man in het publiek, die hij terechtwies omdat deze tegen de regels in de show aan het filmen was, hem uitschold voor vieze, vuile rotneger. Coby is daar toen direct op afgegaan en vroeg hem vriendelijk de zaal te verlaten. Zijn zontje mocht blijven en hij kon zelfs zijn entreegeld terugkrijgen, maar hij moest hoe dan ook vertrekken. “Pas op of ik geef je een stevige duw van de trap af,” snauwde hij mijn vrouw toe. Prima, maar dan gaat hij wel mee in de val. Coby heeft de blauwe band in taekwondo dus ze is niet zo snel onder de indruk. Je moet met respect met elkaar omgaan, altijd en overal.’

Krijgen mensen bij jou snel een tweede kans?

‘Dat ligt eraan wat iemand geflikt heeft. Mensen kunnen fouten maken, natuurlijk, maar de intenties van iemand zijn heel belangrijk. Zijn ze goed of slecht en hoe zit je qua karakter in elkaar? Daar moet je je mening en besluiten op baseren.’

Wie kan bij jou wat dat betreft niet meer stuk?

‘Hij leeft helaas niet meer, maar André Hazes kon altijd bij mij aankloppen als hij wat nodig had. En dat terwijl hij mij toch ook behoorlijk wat avonden heeft laten zitten. Joop van den Ende had ooit eens het idee opgevat om André tijdens circusvoorstellingen te laten optreden om de kaartverkoop te stimuleren. Met de horeca hebben we daardoor topavonden gedraaid, maar André kwam regelmatig niet opdagen. Bovendien was een aantal Polen uit onze crew ook regelmatig strontlazarus omdat ze alle halflage bierblikjes van bezoekers opdronken. Daar zijn we dus snel weer mee gestopt. En toch, ik heb hem ook privé meegemaakt, heeft dat niets afgedaan aan onze band. André was altijd gezellig, echt een topgozer, en ook zijn zoon doet het nu fantastisch. Twee druppels water zijn vader en ik gun hem het allerbeste.’

Is dit het gekste dat je ooit in het circus hebt meegemaakt?

‘Ik heb voor nog heterere vuren gestaan toen er op

een dag een leeuw was ontsnapt. Ik kwam die bewuste middag wat later bij het circus aan omdat ik mijn pasgeboren dochter die ochtend moest aangeven bij de gemeente en eenmaal aangekomen was Aad al druk bezig dat beest weer te vangen. Maar hoe doe je dat? We waren beiden nog nooit op leeuwenjacht gegaan. Dat beest had ondertussen al een paard doodgebeten dus het was zaak hem snel weer achter slot en grendel te krijgen. Met hekken hebben we hem een openstaande bestelbus in gelokt met bovenop het dak de tentmeester die precies op tijd de deuren dichtgooide. Met dat busje zijn we vervolgens de leeuwenkooi ingereden om hem daarin los te laten.’

André was je vriend, voor wie is de deur wel dicht?

‘Paul de Leeuw. Hij heeft veel succes gehad met zijn programma *Mooi! Weer De Leeuw*, maar wat hij niet aan de grote klok hing, is dat hij naast de tv-uitzendingen ook extra shows opnam voor bedrijven die deze dan op dvd konden kopen. Mij vroeg hij hem daarbij te assisteren en voor een vergoeding van 1000 euro per keer deed ik mee. Het is echter bij drie bezoeken gebleven want ik was er al snel klaar mee.’

Omdat?

‘Hij mij als een soort tweede Adje behandelde. Dan stond ik daar mijn ding te doen en duwde hij mij middenin de act abrupt opzij om het vervolgens zelf over te nemen. Ik stond letterlijk voor lul en dat deerde hem niets. De laatste keer besloot ik hem ook in de rede te vallen door, samen met Cor Bakker, er een piano-mondharmonica-act tussendoor te gooien, maar daarna ben ik er direct mee gestopt. “Luister vriend, dit flik jij mij nooit meer,” zei ik hem. “Ik heb groot respect voor je vakmanschap, maar ik heb me niet jarenlang in het zweet gewerkt om me vervolgens op deze leeftijd zo door jou te laten behandelen. Ik heb op podia gestaan waar jij de schoenveters van optredende artiesten nog niet van mag strikken, kom nou!”

Had hij spijt?

‘Ik denk het. Hij heeft me na die opname thuis opgebeld, tot wel vijf keer toe, maar ik nam mooi niet op. Ook niet toen zijn redactieleden vervolgens contact probeerden te zoeken. Hoepel toch een eind op! Wat Paul betreft is het boek wel gesloten en die deur zit dicht.’

Waar komt die trots toch vandaan?

‘Ik bescherm gewoon graag de naam die ik eigenhandig heb opgebouwd. Jarenlang heb ik geïnvesteerd in hard werken en het verdienen van mijn plaats in deze industrie. Dat is iets wat

ik al van kinds af aan heb meegekregen: eigen kansen creëren. Tot mijn zevende heb ik het altijd heel goed gehad thuis, maar op 18 maart 1943 kwam daar verandering in. Om tien over vier ’s middags gooiden de Duitsers hun bommen honderd meter verkeerd, precies op ons huis. Mijn moeder rende met Aad, die nog geen vijf maanden oud was, ons brandende huis uit en tien minuten later was er niets meer van over. Het ouderlijk huis is in rook opgegaan. Enkel een klein houten speelgoedautootje dat in mijn binnenzak zat is nog bewaard gebleven, verder zijn we alles kwijtgeraakt.’

Hoe kom je daar als klein ventje dan overheen?

‘Ach, in de oorlog was niets te gek. We zochten als kinderen zelf ook de grenzen van het toelaatbare op door kaartjesmachines van de NS open te breken en leeg te trekken. En in de voorhaven van Maassluis had je in die tijd een overlaadperon voor fruit uit het Westland dat naar Engeland moest worden getransporteerd. Daarnaast stonden in een rij van wel honderd meter allemaal lucht doelgranaten opgestapeld. Als de beveiliging even niet keek, pikten wij als kinderen er stiekem een paar mee om ze vervolgens open te draaien, en de kruistafjes met een lont in een krant te wikkelen zodat het rotjes werden. Levensgevaarlijk natuurlijk, helemaal toen we eens een brandblusser leegspoten en volstoppen met kruut. Dat gaf me toch zo’n harde knal, dat het halve dak van de oude Van Gend & Loos-fabriek daardoor instortte. De politie is er nooit achter gekomen hoe dat kon gebeuren. Ja, het staat nu in Nieuwe Revu, maar dat maakt inmiddels toch niet meer uit. Met dit in het achterhoofd is het nog een wonder dat ik 81 jaar als clown en acrobaat heb vol kunnen maken.’

Wat zou je anders zijn geworden?

‘Kroegbaas! Maar dan meer als ondernemer, niet als barman zelf want ik kom nooit in een kroeg. Als kind kocht ik al een klein aanhangwagentje en verkocht ik peterolie en zeep langs de deuren. Maar ook ondergoed, zinken teilen en kapotjes. Ik heb flink wat geld binnengeharkt met kapotjes! Op een gegeven moment wist ik precies wanneer die vrouwen van bil gingen dus dan stond ik weer klaar met een handvol rubbers.’ ✖